

A PROPÒSIT DE MARIA LLUÏSA OLIVEDA

Ricard Salvat

La Creu de Sant Jordi de l'any 2006 corresponent a la Secció Teatre va recaure en Maria Lluïsa Oliveda. Va ser un gran acte de justícia que reconeixia i potenciava públicament una de les trajectòries més menystingudes i oblidades del teatre català de la segona meitat del segle xx, i encara diríem dels primers anys d'aquest segle.

Oliveda ha estimat el teatre entranyablement i ha lluitat per les causes feministes d'una manera admirable. En el moment d'escriure aquestes línies, Maria Lluïsa és a Turquia, on ha assistit a un congrés feminista. Ateses les difícils circumstàncies d'aquest país, només hi han assistit dues congressistes de l'estranger: Una prova més de la seva gran generositat, del seu lliurament absolut a les causes que abraça i respecta.

He de dir que només tinc boníssims records de Maria Lluïsa. Com a productora o gestora i també com a amiga. L'any 1975 va voler que dos espectacles meus fossin presents en la programació del Grec, aquell any tan difícil. Ella sabia que havia estat molt marginat en aquell teatre de Montjuïc i em va voler presentar com a director per partida doble, amb un primer espectacle, que en aquell moment començava a ser històric, *Ronda de mort a Sinera*. El 1975 es complien deu anys de la seva estrena. Però, a més d'aquest espectacle d'un altre moment, va voler una proposta meua de recent creació *Aproximació a la vida i a l'obra de Salvat Papasseit*. Per desgràcia aquest espectacle fou prohibit per la censura i això va fer possible que Joan Ollé, que tenia un altre espectacle sobre el mateix poeta, pogués presentar el seu *Nocturn per a acordió*. Però la intenció de valorar la meua feina va ser claríssima. Un dels meus espectacles obrí la temporada del Grec i el de Salvat Papasseit havia de cloure-la. Ho vaig agrair molt.

Narros i, de retruc, Maria Lluïsa Oliveda em van ajudar en la primera sortida professional de l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual del F.A.D a l'immens Teatro Calderón de la Rambla de Catalunya. No teníem cap mena de cobertura burocràtica i ells ens van deixar el nom de Pequeño Teatro de Barcelona. Amb aquesta denominació representàrem *Primera història d'Ester* i estrenàrem *El portero*, de Harold Pinter, i *Nord enllà*, de qui signa aquestes línies.

Maria Lluïsa és una actriu molt dúctil, amb una admirable capacitat per a la comèdia. El seu sentit de l'humor i ironia són proverbials. I en escena la seva simpatia i sentit de la comicitat feien que moltes de les seves interpretacions es convertissin en una festa.

Un altre aspecte que la caracteritzava era la seva absoluta elegància, la seva manera de moure's sobre l'escenari, la seva acurada manera de vestir: Com deia algú, «Maria Lluïsa vesteix el teatre de Barcelona».

També recordo amb admiració alguna de les seves posades en escena, per l'eficàcia del ritme emprat, per l'alegria que irradiaven. Vull recordar-ne una especialment, *Misterio bufo*, estrenada l'any 1977, en commemoració del vintè aniversari de la fundació del Pequeño Teatro de Barcelona.

MISTERIO BUFO

CLUB
DE
VANGUARDIA

presenta
el estreno en España de la obra
de DARIO FO

MISTERIO BUFO

en un montaje realizado por
•PEQUEÑO TEATRO DE BARCELONA•
al conmemorar su vigésimo aniversario.
1957 - 1977

Jueves, 3 - Viernes, 4 - Sábado, 5 - 10'30 noche
NOVIEMBRE de 1977
TEATRO INSTITUTO FRANCES
Moyá, 8

MISTERIO BUFO

original de DARIO FO
versión castellana de M. Luisa Oliveda

Intérpretes:

Un jugador	Antonio LARA
Soldado 1.º	Alfonso ZAMBRANO
Jugador 1.º	Alfonso ZAMBRANO
Soldado 2.º	Joaquín GÓMEZ
Jugador 2.º	Joaquín GÓMEZ
Una loca	Olga FERNÁNDEZ
Verónica	Olga FERNÁNDEZ
Una madre	
Possadera	
Juana	Nadala BATISTE
María	Estrella PEREZ
Marta	
La muerte	Nuria GILI
Magdalena	Montse AGUIRRE
Un ciego	Alberto FRESCO
Un paralítico	José M.º GIMENO
Jugador 3.º	Juan OLLE
Bonifacio VIII	Armando AGUIRRE

Core: Rosa IBERN - Ignacio BOIXADERA - José Luis PEREZ -
Montse AGUIRRE - José M.º GIMENO - Olga FERNÁNDEZ.

Música: escrita e interpretada por Luis ROJAS

Coreografía: Jorge SANCHEZ

Realización decorado: José M. MASRIERA
con la colaboración de Fabià PUIGSERVER

Ayudante de dirección: Germán CARBALLO

Dirección: Marialuiza OLIVEDA

Programa de mà de Misterio bufo, de Dario Fo.

Oliveda ha estat pionera en moltes i moltes coses, entre les quals la de donar al teatre de l'Institut Francès una versió completa, no com a monòleg, d'aquest text original i admirable. En aquest moment fóra tota una prova.

Veient-la aquest any organitzant i dirigint l'apassionant text de John Richardson el dia 26 de març del 2007, em vaig dir que Maria Lluïsa és d'una vitalitat i voluntat de servei al teatre del país molt admirable.

Per conèixer la seva trajectòria amb un cert detall li hem demanat l'article que presentem i que es titula *El teatre i jo*.

EL TEATRE I JO

Maria Lluïsa Oliveda Puig

Estiu de 1940. Sitges

Carlos Arniches passava uns mesos de descans a Sitges, i jo estava convidada a casa d'uns amics, amb els meus pares.

L'Ajuntament li ofereix un homenatge al Teatro Prado. M'escullen per protagonitzar *La casa de Quirós*, amb el doctor Masyebra.

Tinc setze anys i Arniches s'entusiasma i pretén dur-me, sota la seva responsabilitat, a Madrid per interpretar el seu teatre; diu trobar en mi les condicions de Catalina Bàrcena.

La meua família no vol saber-ne ni sentir-ne res de res.

El mes d'octubre, Arniches escriu molt seriosament al meu pare i li repeteix l'ofertament i el seu compromís de tenir cura del meu futur, que preveu molt feliç, en el teatre. El meu pare respongué aquesta carta negant-se rotundament a cap tipus de projecte, li agraf l'interès demostrat i comminà don Carlos que no em «pertorbés» més, en endavant.

Vaig plorar uns dies, però amb setze anys, vaig superar-ho. Avui sé que aquesta fou la meua OPOR-TUNITAT en l'àmbit professional: allò que sols succeeix «una vegada a la vida» que em deixà dins, per sempre més, el meu amor al teatre. Carlos Arniches tenia llavors setanta-nou anys i morí als vuitanta-dos. Vaig ser, possiblement, el seu últim esforç i la seva última illusió en el món de la faràndula.

1941-1950

Acabo el Batxiller Superior i Magisteri. Treballo al TEU, Teatro Español Universitario. Em caso, tinc dues filles. Vaig col·laborant regularment amb grups d'aficionats i al Club Maria Guerrero, al Club Helena i d'altres.

1951-1955

Entro a formar part del Teatro Studium, amb Luis Masriera, al carrer de Bailèn. Conec també Luis de Satrustegui, que temporalment residí a Barcelona i dugué a bon port alguns muntatges amb gent jove. Fou molt correcte el de *La Casa de la Troya*...

1957

Obtinc el carnet d'actriu professional, del Sindicato del Espectáculo, per al qual vaig haver de fer un llarg meritatge a la companyia de José Tamayo.

Addenda Redacció ASSAIG DE TEATRE

Al maig del 1957 fundo *Pequeño Teatro de Barcelona* i realitzo els següents muntatges: *La locandiera*, de Carlo Goldoni; *La dama duende*, de Calderón; *La historia de Vasco*, de Georges Schéladé; *Soledad*, de Miguel de Unamuno; *El huerto de Melibea*, de Jorge Guillén; *Anatole*, d'Arthur Schnitzler; *La bruja en zapatillas*, de J. van Druten; *¿Quiere usted jugar con mí?*, de Marcel Achard; *Auto de la Pasión*, de Lucas Fernández; *El hospital de los locos*, de Miguel de Cervantes; *La ciudad Sumergida*, de Juan-Germán Schroeder; *El retablo de la flor*, de Luis Masriera; *La máquina de escribir*, de Jean Cocteau; *El Apolo de Bellac*, de Jean Giradoux; *Dirección prohibida*, de Armand Salacrou; *Cuento de Abril*, de Ramón del Valle-Inclán; *Los dos habladores* i *El juez de los divorcios*, de Miguel de Cervantes; *El estudiante de Salamanca*, de José de Espronceda; *La fierecilla domada*, de William Shakespeare; *El peatón del aire*, d'Eugène Ionesco; *Burlas, sueños y alegorías*, de Francisco de Quevedo; *El mal corre*, de Jacques Audibert; *La ventanilla, Yorik*, *La inútil cortesía* i *Sólo ellos lo saben*, de Jean Tardieu; *Las mujeres sabias*, de Molière; *El sí de las niñas*, de Leandro Fernández de Moratín; *Los pájaros muertos*, d'André Quintanilla; *Interrogatorio*, de John Richardson; *El general desconocido*, de René de Obaldía; *Las espinacas*, de José Arias Velasco; *Restauración*, d'A. Núñez de Castro; *El canario*, de Georges Neveux; *El difunto*, de René de Obaldía; *La Marcolfa*, de Dario Fo; *La mujer y el ruido*, de Diego Salvador; *El horroroso crimen de Peñaranda del Campo* i *Fantasia de un día lluvioso de Nochebuena*, de Pío Baroja; *El pincel mágico*, llegenda xinesa; *Farsa del niño y los comediantes*, de Roger Justafre; *La víspera*, de F. Benítez i d'A. Núñez; *El sanatorio*, de José Arias Velasco.

1960-1965

Miguel Narros resideix a Barcelona i munta, com a director, *El Hospital de los locos*, a la plaça del Rei. És la primera vegada que represento una obra a l'aire lliure i em va encantar. Vaig col·laborar, doncs, en tots els seus muntatges. El que sé, de teatre, ell m'ho ensenyà.

1965-1972

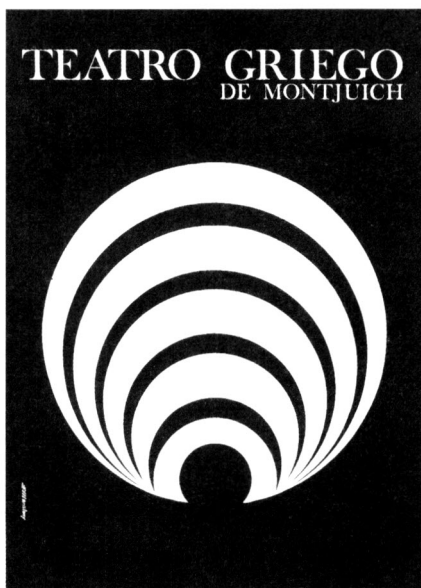
Narros es trasllada a Madrid i em deixa la direcció de Pequeño Teatro de Barcelona, fundat per ell l'any 1957. El PTB fou molt actiu, durant els primers vint anys: es treballà molt a l'aire lliure, en nombrosos festivals d'estiu a l'Hospitalet, al Prat de Llobregat, a Barcelona; durant uns quants anys seguits, al llarg del mes de juny organitzàvem espectacles als Jardins de la Capella de l'Hospital i al Pati Central del Palau de la Virreina: *Entremeses*, de Cervantes; *Cuento de Abril*, de Valle-Inclán; *Las Preciosas ridículas*, de Molière; *Burlas, Sueños y Alegorías*, de Quevedo,...

1973-1975

Inauguro, com a empresària, el Teatre Don Juan, a Travessera / Via Augusta. Direcció artística i administrativa del Teatre Grec de Montjuïc, que havia estat tancat els set anys anteriors. Inaugurem amb *Don Juan Tenorio* de Zorrilla. Després estrenem *Puntilla y su criado Mati*, dirigit per Francesc Nello. En els primers moments col·labora a l'empresa Alejandro Ulloa.

1975

M'encarrego de la temporada d'estiu del Teatre Grec l 1 de juliol - 3 d'agost. Tinc com a coordinador artístic Josep Maria Coll. Jo m'encarrego de la Direcció General. Programem: *Ronda de mort a Sinera*, de Salvador Espriu, a càrrec de la Companyia Adrià Gual dirigida per Ricard Salvat; Recital poètic, sota la direcció de Manuel Pérez Casaux; *Habaneras* amb la Cobla Miquel Jaconet; *La Trinca*; Ballet contemporáneo de Barcelona, amb coreografia de Ramon Solé; *Opera del Bandido*, a partir d'una idea de John Gay, pel grup Tábano; *Burlas, sueños y alegorías...*, de Francisco de Quevedo, dirigit per Maria Luïsa Oliveda; Recital d'Ana Belén i Víctor Manuel; *Las manos de Eurídice*, original de Pedro Bloch presentat per Enrique Guitart en la versió de Francesc Soldevilla; recital de Joan Manuel Serrat i *Aproximació a la vida i a l'obra de Joan Salvat Papasseit*, Grup de Recerca Teatral, sota la direcció de Ricard Salvat.

24 y 25 de julio

a las 10'30 noche

«Burlas, sueños y alegorías...»

según textos originales de
FRANCISCO DE QUEVEDO

Dirección: M.ª LUISA OLIVEDA

Programa de la temporada d'estiu del Teatre Grec (1 de juliol - 3 d'agost de 1975)
i de l'obra *Burlas, sueños y alegorías...*

1976

Fi de l'experiència «comercial». Venda del Teatro Don Juan i reconversió en cine Arkadín. Avui, al seu lloc, es troba un local de *fast food*.

1980-1983

Pequeño Teatro de Barcelona crea el Teatre Experimental de Dones, amb el qual recorrem poblacions de Catalunya, Castelló i València. Obté el Premi Lisístrata al Festival Internacional de Teatre de Sitges, amb l'obra de la dramaturga canadencsa Denise Boucher, titulada *Les fades tenen set*.

María José Ragué, Araceli Bruch i jo fundàrem l'associació Teatre+dona. Objectiu: donar visibilitat a la creativitat de les dones en tot el ventall de possibilitats: actuació, dramaturgia, direcció, empresa, etc.

2007

Organitzo, a la seu de la Societat General d'Autors d'Espanya, a Barcelona, cinc lectures dramatitzades amb les quals miro de commemorar els cicles pioners de *Lectures dramatitzades 1986-1997*. Les obres llegides són: *La ira del humo*, de Juan Germán Schroeder, dirigida per Pere Daussà; *Triptic de miralls*, de María José Ragué Arias, dirigida per Roger Justafre; *La vigília*, de Rosa-Victòria Gras, dirigida per Enric Cervera; *L'anar i venir del vaixell d'Annubis*, de Roger Justafre, dirigida per Araceli Bruch; *El pozo*, de John Richardson, dirigida per Maria Lluïsa Oliveda.

Pioneres dels dotze Cicles de Lectures Dramatitzades 1986-1997

PROPOSEN

CINC LECTURES DRAMATITZADES, DEU ANYS DESPRÉS

Programa de l'acte Cinc lectures dramatitzades, deu anys després.

Sobre els ja dotze cicles de lectura, Araceli Burch escrivia per al programa *Cinc lectures dramatitzades, deu anys després* les següents consideracions: «El fruit de la proposta es va traduir en dotze cicles de lectures dramatitzades que es van presentar del 1986 al 1997 a la seu de la SGAE a Catalunya, sota la batuta de la incombustible Maria Lluïsa Oliveda, motor indiscutible del projecte, secundada per una comissió formada per Jaime Salom, María José Ragué, Roger Justafre i Araceli Bruch, als quals es van sumar transitòriament Bartolomeu Olsina, Armonia Rodríguez, Antoni Chic, Pere Dausà i Gal Soler, entre d'altres. Ens ocupàvem de buscar obres no estrenades, fèiem una tria de textos indistintament en català i en castellà, i encomanàvem a diferents directors la dramatització de l'obra. Al final de cada sessió s'obria un debat amb el públic, un centenar d'espectadors (poca broma!) que al llarg dels cicles vam anar fidelitzant. En total vam donar a conèixer més de cent peces no estrenades o ínfimament difoses d'un ventall d'autors: des de noms consolidats com Josep Palau i Fabre, Josep Maria Muñoz i Pujol, Mercè Rodoreda, Gabriel Janer Manila, Agustí Bartra, Eugeni d'Ors, Luis Cernuda, Ignasi Iglesias o el recentment desaparegut Carles Valls, fins a joves valors emergents. Val la pena afegir que vam difondre una vintena de premis, obres guardonades en diferents certàmens, així com les peces corresponents al Premi de Teatre Breu Enriqueta Arimany, incomprendiblement clausurat».

Crec que el teatre és el millor transmissor de cultura, comunicació i història a través del temps i de les generacions.

Continuo estimant el TEATRE.